

Protocol grensoverschrijdend gedrag

Colofon

Het *Protocol grensoverschrijdend gedrag* is opgesteld door het landelijk opvangteam. Dit protocol is tot stand gekomen vanuit eerdere versies, aangevuld met ervaringen.

Het protocol is te gebruiken als leidraad wanneer binnen een groep, regio of organisatie sprake is van (vermeend) grensoverschrijdend gedrag.

Dit protocol is zo algemeen mogelijk opgeschreven. Voor de leesbaarheid hebben we het in deze uitgave over 'ouders', maar we zijn ons er van bewust, dat lang niet alle leden opgroeien in een gezin met een vader en een moeder. Waar 'ouders' staat, kun je dus, afhankelijk van de leefomstandigheden van het kind, ook ouder, verzorger of verzorg(st)er lezen. Waar leidinggevende staat, bedoelen we ook bestuursleden. Ten slotte gebruiken we voor de leesbaarheid steeds de mannelijke vorm.

Voor reacties, opmerkingen of aanvullingen houden de auteurs zich aanbevolen. Graag zien ze deze tegemoet via: opvangteam@scouting.nl.

Eindredactie en vormgeving: Landelijk team Communicatie van Scouting Nederland

© Scouting Nederland, april 2022

Landelijk servicecentrum Scouting Nederland

Larikslaan 5 • 3833 AM Leusden

Postbus 210 • 3830 AE Leusden

tel +31 (0)33 496 09 11

web www.scouting.nl

Tijdens kantooruren:

Bel het landelijk servicecentrum en maak een melding. Het landelijk servicecentrum zorgt dat desgewenst een lid van het landelijk opvangteam contact met de melder opneemt.

Buiten kantooruren:

Via het telefoonnummer van het landelijk servicecentrum word je doorgeschakeld naar de antwoordservicedienst. Na melding neemt de bereikbaarheidsdienst zo snel mogelijk contact op met een teamlid van het landelijk opvangteam, dat vervolgens contact opneemt met de melder.

Inhoudsopgave

Colofon 2

Inleiding 4

1	Wat te doen bij grensoverschrijdend gedrag?	6
1.1	Stroomdiagram	6
1.2	De eerste drie...	7
2	Het werken met het protocol	9
2.1	De melding	9
2.2	Het bestuur	9
2.3	Het tweemanschap	9
2.4	Inwinnen van advies	10
2.5	Het gesprek met het betrokken lid (indien minderjarig ook ouders)	11
2.6	Het gesprek met de beschuldigde(n), de vermoedelijke dader(s)	12
2.7	Aangifte of geen aangifte	13
2.8	Informatie aan groepsraad	13
2.9	Informatie aan niet direct betrokkenen	14
2.10	Pers en publiciteit	14
2.11	Vervolg na aangifte	15
2.12	Maatregelen en tuchtrecht	15
2.13	Informatie aan direct en niet direct betrokkenen	15
2.14	Evaluatie	15
3	Afsluiting	17
3.1	Afmelden van de casus bij LSC	17
3.2	Feedback	17
4	Overig	18
4.1	Overige organisaties	18
4.1.1	Slachtofferhulp Nederland	18
4.1.2	Samen Veilig – Veilig Thuis	18
4.1.3	Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)	18
4.1.4	Korrelatie	18
4.1.5	De luisterlijn	19
4.2	Meldingsformulier (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag	20

Inleiding

Wie denkt aan kinderen, jongeren en Scouting, denkt direct aan spel, plezier en een uitdagend leven. Niemand associeert deze woorden met grensoverschrijdend gedrag. Maar naast alle vrolijke en leuke momenten kunnen we bij Scouting helaas ook wel eens te maken krijgen met (het vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag.

Dit protocol beschrijft de manier waarop we bij Scouting Nederland omgaan met grensoverschrijdend gedrag van leden en jeugdleden. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we hier alle vormen van geweld, diefstal, of seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit protocol is ook van toepassing als er slechts sprake is van 'een vermoeden van' grensoverschrijdend gedrag.

Dit protocol is tot stand gekomen door alle ervaringen die in de loop der jaren door het landelijk opvangteam (LOT) zijn opgedaan. In situaties waarbij Scoutinggroepen zich geconfronteerd zien met grensoverschrijdend gedrag kan het LOT ingeschakeld worden om het groepsbestuur te ondersteunen.

Het protocol is ontwikkeld voor ondersteuning aan besturen van een Scoutinggroep of een regio, maar is ook zeker bedoeld om gebruikt te worden door andere Scoutingonderdelen, zoals een landelijke ledenactiviteit of een landelijk team. Waar verder in dit document (Scouting)groep vermeld staat, worden ook deze onderdelen van Scouting bedoeld. Het kan echter zijn dat sommige stappen dan net even anders zullen worden aangepakt.

Gebruikte afkortingen:

- HHR: huishoudelijk reglement
- LSC: landelijk servicecentrum
- LOT: landelijk opvangteam

Huishoudelijk reglement Scouting Nederland

Het HHR is een set van spelregels waar we ons binnen Scouting Nederland aan moeten houden en wordt vastgesteld door de landelijke raad van Scouting Nederland. De bepalingen rondom (grensoverschrijdend) gedrag staan in hoofdstuk 11.

Het HHR geeft in artikel 172 aan dat **ELK** (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag moet worden gemeld aan het landelijk servicecentrum.

Bij Scouting hebben we een gedragscode, die als appendix bij het HHR is gevoegd. Hierin zijn de normen vastgelegd met betrekking tot de omgang tussen (jeugd)leden. Alle leden en vrijwilligers van Scouting Nederland worden geacht kennis te hebben van deze gedragscode en hiernaar te handelen.

Melden

Bij het plaatsvinden van (een vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag **MOET** melding gemaakt worden aan het landelijk servicecentrum. De melding vindt zo snel mogelijk plaats nadat de informatie bekend is geworden. (art. 172 lid 1 HHR)

Landelijk servicecentrum Scouting Nederland

Scouting Nederland

☎ +31 (0)33 496 09 11

Tijdens kantooruren:

Bel het landelijk servicecentrum en maak een melding. Het landelijk servicecentrum zorgt dat

desgewenst een lid van het LOT contact met de melder opneemt.

Buiten kantooruren:

Via het telefoonnummer van het landelijk servicecentrum word je doorgeschakeld naar de antwoordservicedienst. Na melding neemt de bereikbaarheidsdienst zo snel mogelijk contact op met een teamlid van het LOT, dat vervolgens contact opneemt met de melder.

Protocol grensoverschrijdend gedrag

Het protocol heeft betrekking op het gedrag tussen individuen onderling (leidinggevend, (jeugd)leden) en op het gedrag van een (groep van) individu(en) naar een groep of haar bezit of materiaal.

Samen met het HHR en de gedragscode vormt het Protocol grensoverschrijdend gedrag een kader en leidraad. Het geeft een aantal afspraken en handelingsalternatieven voor situaties waarin sprake is van grensoverschrijdend gedrag of een vermoeden daarvan. Vermoedens van grensoverschrijdend gedrag en in het bijzonder seksueel grensoverschrijdend gedrag, zijn soms moeilijk hard te maken en er doemen telkens weer andere dilemma's op. Het protocol biedt een handleiding, maar geen pasklare oplossing. De manier waarop je kunt handelen, valt niet exact te beschrijven. Het blijft belangrijk zelf goed na te denken en de ingewikkelde kwestie vooral met een tweemanschap te benaderen.

Landelijk opvangteam

Het uitvoeren van het *Protocol grensoverschrijdend gedrag* vereist soms specialistische ondersteuning die vanuit de landelijke organisatie geboden kan worden, zonder afbreuk te doen aan de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur van de groep. Het is goed te weten dat verspreid over het land, deskundige en ervaren leden van het landelijk opvangteam (LOT) beschikbaar zijn om een groep met raad en daad bij te staan. Het LOT heeft ruime ervaring met allerlei kwesties, vanuit deze ervaring kunnen de leden het bestuur ondersteunen bij het bepalen van de te bewandelen koers. Zoals verderop is beschreven, kan 24 uur per dag 7 dagen per week een beroep gedaan worden op ondersteuning van het LOT.

Ook wanneer in eerste instantie geen beroep gedaan is op deze ondersteuning, kan dat alsnog gedaan worden tijdens het traject, bijvoorbeeld wanneer de kwestie ernstiger, moeilijker of omvangrijker blijkt dan in eerste instantie gedacht.

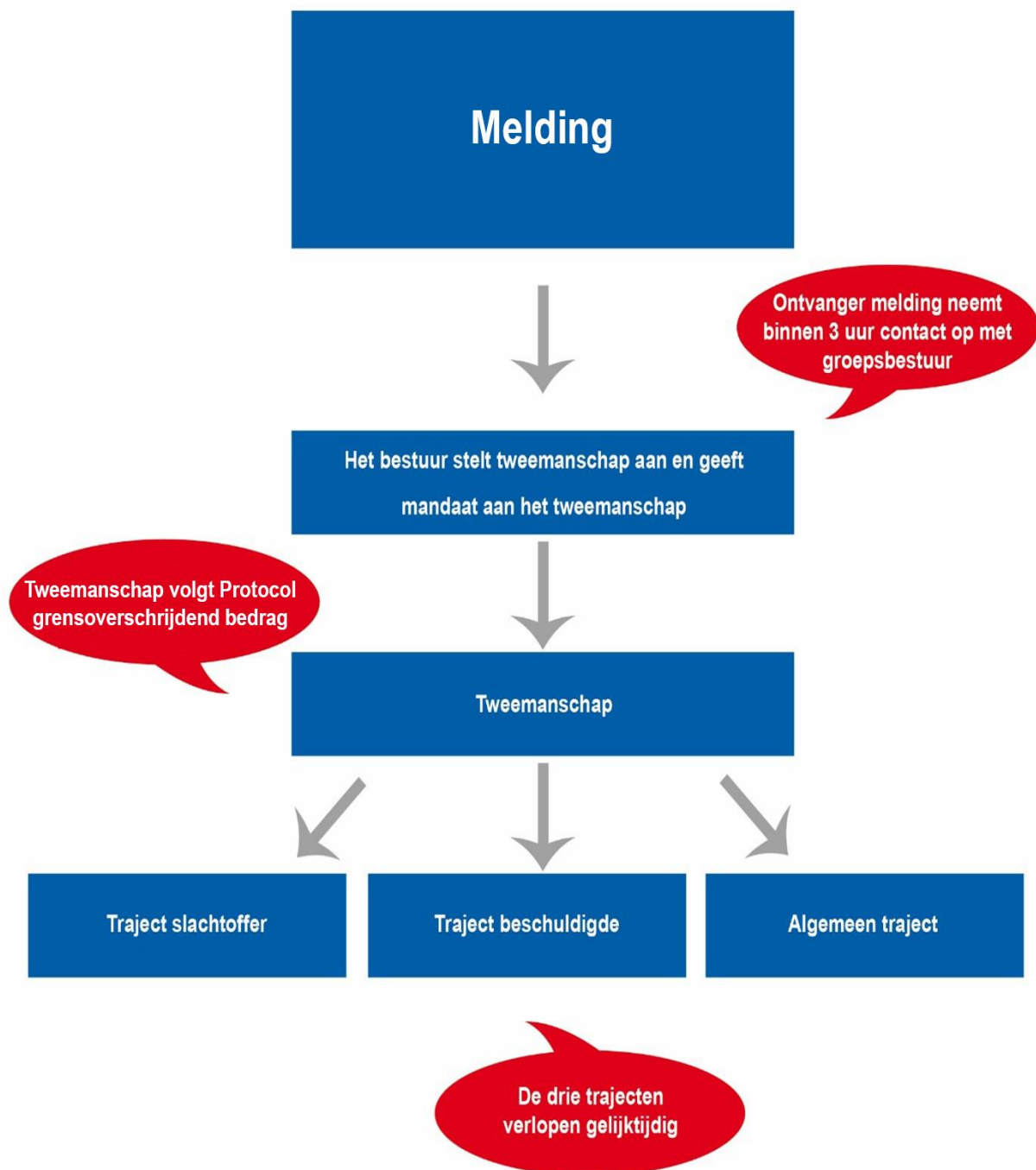
Het kan nuttig zijn om tijdens het proces iemand van het opvangteam als klankbord, praatpaal of meedenker te gebruiken, zeker wanneer je te maken krijgt met emotionele gesprekken of wanneer je twijfelt over de te zetten stappen.

1 Wat te doen bij grensoverschrijdend gedrag?

Bij een melding van grensoverschrijdend gedrag komt er veel in korte tijd op je af. Het is van belang dat je zicht hebt op wat er te gebeuren staat en binnen welk tijdspad. In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van wat er op je afkomt in de eerste drie uur, drie dagen, drie weken, drie maanden en drie jaar. Uiteraard zijn het niet letterlijk 3 uren of jaren, dit is een metafoor die wordt gebruikt om een tijdsvolgorde aan te geven.

1.1 Stroomdiagram

1.2 De eerste drie...

De eerste drie minuten:

- Sta de melder rustig en neutraal te woord.
- Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.
- Informeer je groepsbestuur.

De eerste drie uur:

- Borg een veilige spelomgeving
- Het bestuur formeert een tweemanschap.
- Het tweemanschap maakt een taak- en rolverdeling (wijs een zaakcoördinator aan).
- Is er sprake van (een vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag dan **MOET** je dit melden: leg contact met het LSC.
- Je mag vragen om ondersteuning van het LOT.

- **De eerste drie dagen:** Win advies in bij deskundigen als dit voor de kwestie van belang is
- Pas hoor en wederhoor toe als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag tussen personen:
- Voer een gesprek met degene(n) die het grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren. Betrek ouders bij dit gesprek indien het een jeuglid betreft.
- Voer een gesprek met beschuldigde(n)
- Ondersteuning van Team communicatie van het LSC loopt via het LOT.
- Overweeg een op-non-actief-stelling (zie HHR, paragraaf 5.4)

De eerste drie weken:

- Overleg eventueel met hulpverlenende instanties.
- Voer eventuele vervolggesprekken.
- Geef informatie aan de groepsraad als dit voor de kwestie van belang is. Vertel alleen dat wat nodig is.
- Informeer indien nodig niet direct betrokken ouders, organisaties en anderen.

De eerste drie maanden:

- Als het bestuur tot op-non-actiefstelling of functieonthefving heeft besloten: neem binnen 6 weken een besluit over het verdere verloop hiervan.
- Geef verdere informatie aan direct en niet direct betrokkenen.
- Evaluatie van het tweemanschap en het bestuur van de groep.
- In overleg met het LOT (voorlopige) rapportage aan het LSC.

De eerste drie jaar:

- Volg eventuele juridische of tuchtrechtelijke procedures.

DOEN
Formeer tweemanschap Spreek onderling een rolverdeling af.
Bespreek het Protocol grensoverschrijdend gedrag en het HHR Te vinden op www.scouting.nl – Bestuur & organisatie.
Borg een veilige spelomgeving
Melden Een (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag MOET je zo spoedig mogelijk melden bij het landelijk servicecentrum; je kunt ondersteuning of advies vragen bij het LOT.

Is er (kans op) media-aandacht?
Het team communicatie kan je ondersteunen via het LOT.
Heb aandacht voor social media
Wees je bewust van de social media.
Schriftelijke verslaglegging
Leg alle afspraken, contacten, (telefoongesprekken) bevindingen, mails, etc., in een logboek vast.
Als het nodig is, verwijst dan naar officiële instanties
Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag kun je verwijzen naar de politie, slachtofferhulp of de huisarts.
Bestuur en tweemanschap bespreek of op-non-actiefstelling of functieonthefing nodig is
Zie hiervoor HHR par. 5.4
Geef goede en passende informatie aan de groep, ouders en andere belanghebbenden
Doe dit tijdig, wees je bewust van een roddelcircuit dat zal ontstaan.
Geef aandacht en nazorg aan betrokken personen
NIET DOEN
Suggesties en vermoedens uitspreken
Zelf onderzoek doen en voor politieagent en rechter spelen
De kwestie stil houden
Geheimhouding toezeggen

2 Het werken met het protocol

Wanneer binnen je groep een melding van grensoverschrijdend gedrag is gedaan of er is grensoverschrijdend gedrag aan het licht gekomen, kunnen de volgende stappen helpen met deze melding om te gaan. Houd bij deze stappen altijd rekening met de specifieke situatie.

2.1 De melding

Sta de melder rustig en neutraal te woord. Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie.

Ga de volgende vragen en aandachtspunten af:

- Noteer wie, wat, waar, wanneer? Is er mogelijk sprake van meerdere slachtoffers en/of plegers?
- Wie zijn van het (vermoeden van) gedrag op de hoogte?
- Als er sprake is van slachtoffer(s): kijk of er directe actie nodig is.
- Bespreek met de melder dat het groepsbestuur een tweemanschap zal formeren dat verder de contacten zal hebben.
- Maak afspraken met de melder over hoe hij verder wordt geïnformeerd.
- Vraag eventueel de melder om het verhaal op schrift te stellen.
- Maak een verslag in feitelijke bewoordingen, voorkom hierbij interpretatie.
- Neem direct contact op met het groepsbestuur.

2.2 Het bestuur

Het bestuur stelt, na op de hoogte te zijn gesteld van de melding, een tweemanschap aan en geeft hen mandaat verder te handelen in de kwestie.

Het tweemanschap moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Geen enkele (familie)relatie met slachtoffer(s) en/of pleger(s).
- Niet verbonden aan het team waarvan de slachtoffer(s) en/of de pleger(s) deel uitmaken.
- Beschikken over het vermogen om te analyseren en zich in te leven en tegelijkertijd emotioneel afstand te nemen.
- Door leeftijd en ervaring beschikken over voldoende gezag en draagvlak bij zowel de vrijwilligers, jeugdleden, hun ouders en externe betrokkenen.
- Probleemloos kunnen samenwerken met de andere partner uit het tweemanschap.
- Beschikken over voldoende tijd (dit geldt zeker voor de eerste drie weken).
- Dit kunnen ook niet-bestuursleden zijn.

Het heeft de voorkeur dat de groepsvoorzitter geen deel uitmaakt van het tweemanschap. Hierdoor is er binnen de groep als het ware een 'hogere' instantie beschikbaar. Bij een ouderbijeenkomst of groepsraad kan de groepsvoorzitter als onafhankelijk gespreksleider optreden. Zo kan hij, als niet direct betrokkene in het proces, het proces bewaken en eventueel als klankbord voor het tweemanschap fungeren.

2.3 Het tweemanschap

Handel in dit soort zaken niet alleen, omdat:

- er veel op je af komt;
- twee meer weten dan één, zo kun je gefundeerde beslissingen nemen als dat nodig is;
- je met zijn tweeën meer objectiviteit hebt;
- je minder risico loopt dat anderen je acties als individueel of persoonlijk zien;
- je bij elkaar terecht kunt voor advies en steun;
- belanghebbenden op het juiste moment goed moeten worden geïnformeerd;

- de kwaliteit van de verslaglegging hoger is.

Verdeel de rollen en maak daar afspraken over. Zo kan één persoon de contacten met betrokken slachtoffer(s) onderhouden, en de ander met de dader(s). Gezamenlijk spreekt het tweemanschap met de andere partijen.

Het tweemanschap wordt zo snel mogelijk na de melding door het bestuur ingesteld. Vaak bestaat het tweemanschap uit één of twee bestuursleden, bijvoorbeeld de groepsbegeleider. Na het aannemen van de melding volgen zij de stappen zoals beschreven in het protocol.

Het tweemanschap maakt een inschatting of gedrag grensoverschrijdend is (zie huishoudelijk reglement Scouting Nederland – gedragscode) en doet melding bij het LSC als dit nog niet is gedaan. De medewerkers van de afdeling juridische zaken nemen alle meldingen in ontvangst die betrekking hebben op (vermoedens van) grensoverschrijdend gedrag.

Het tweemanschap kan de hulp van het landelijk opvangteam invoeren. Zij kunnen je adviezen geven bij vragen die te maken hebben met dit protocol, of met vragen over hoe je dit protocol het beste kunt toepassen op de specifieke situatie in je groep. Zij zullen ook beoordelen of er breder binnen Scouting stappen genomen moeten worden. Denk ook aan overleg over communicatie en media.

Belooft nooit geheimhouding, maar zeg dat de informatie vertrouwelijk wordt behandeld.

Afhankelijk van de situatie en de te ondernemen stappen vallen de volgende taken onder de verantwoordelijkheid van het tweemanschap:

- Coördinatie van het traject na een melding.
- Registratie van de melding.
- Bijhouden van een logboek tijdens het hele proces en zorgen voor dossiervorming. De ervaring leert dat bij kwesties van seksueel grensoverschrijdend gedrag heel veel in korte tijd gebeurt: het is belangrijk om op elk moment informatie in het logboek op tijdstip terug te kunnen vinden.
- Maak samen een plan van aanpak en tijdsplan.
- Samen met bestuur informeren van betrokkenen.
- Evalueren van het totale traject na afsluiting van een casus.
- Contact opnemen met het LOT
- Zorgen voor vernietiging van het eigen dossier wanneer onschuld van de dader(s) vast is komen te staan.
- Als blijkt dat het een 'valse beschuldiging' was: zorg ervoor dat iedere betrokkene bij deze kwestie met respect terug kan keren naar de Scoutinggroep.

2.4 Inwinnen van advies

Als er bewijs is dat er een strafbaar feit is gepleegd, is het belangrijk een informatief gesprek met de wijkagent te voeren. De wijkagent weet wat te doen. Gebruik dit gesprek ook om sterke vermoedens te delen, om te voorkomen dat je iemand onterecht gaat beschuldigen.

Waarom een gesprek met de politie?

De politie heeft ervaring met meldingen van grensoverschrijdend gedrag. Ze weten hoe om te gaan met slachtoffer(s) en pleger(s) en hebben ervaring met het herkennen van dit soort kwesties. De politie is deskundig en samen met het Openbaar Ministerie beoordelen zij of er voldoende bewijs is voor een vervolging.

Wanneer een zaak wordt aangespannen, buigt justitie zich daar uiteindelijk over. Dit is belangrijk voor slachtoffer(s) of de groep, maar ook voor de pleger(s). Er kan namelijk sprake zijn van een valse of onterechte beschuldiging.

We weten dat vooral het imago van een groep kan lijden onder een kwestie met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag. Het overleggen met de wijkagent kan hier wellicht het één en ander in voorkomen.

Schuldbepaling is een taak van politie en justitie

Het onderzoek naar een melding van een strafbaar feit is een wettelijke taak. Politie en justitie hebben hiervoor een exclusieve bevoegdheid. Schuldbepaling en opsporing zijn geen taken van Scouting Nederland.

Door foutief handelen kan onnodig schade ontstaan bij zowel beschuldigde als slachtoffer. Ook kan bewijsvoering tegen een beschuldigde worden bemoeilijkt of zelfs onmogelijk gemaakt worden, zelfs als dit onbewust gebeurt. Wanneer meerdere personen gesprekken voeren met het vermoedelijke slachtoffer en/of de beschuldigde, kunnen getuigenverklaringen authenticiteit verliezen.

Bespreek de rol die de politie in het traject kan hebben ter ondersteuning van de groep en overhandig het *Protocol grensoverschrijdend gedrag*, bespreek de genomen stappen en overleg over eventuele vervolgstappen.

Als bestuur van een Scoutinggroep heb je een eigen verantwoordelijkheid ten opzichte van de leden, en kan het voor de groep toch belangrijk zijn actie te ondernemen. Gemotiveerd af wijken van ingewonnen advies is mogelijk na overleg met het LOT/ scouting Nederland. Scouting Nederland heeft eigen, door de landelijke raad vastgestelde, afspraken en met onze gedragscode maken we voor al onze leden helder hoe we met elkaar omgaan. Bij overtreding van de regels of de gedragscode kan een eigen maatregel of tuchtrecht aan de orde zijn.

2.5 Het gesprek met het betrokken lid (indien minderjarig ook ouders)

Bij een vermoeden van grensoverschrijdend gedrag wordt een gesprek gehouden met de direct betrokkenen. Het informeren van de direct betrokken ouders gebeurt zorgvuldig, bijvoorbeeld door middel van een huisbezoek. Het tweemanschap voert dit gesprek.

Vertel in het gesprek en noteer in het verslag alleen feitelijkheden. Toon begrip, maar hoor betrokkenen niet uit. Beschuldig niemand. Maak duidelijk dat de zaak objectief onderzocht moet worden. Ga zelf nooit op onderzoek uit; dan raak je verstrikt in de belangen van de betrokken individuele mensen.

Wat vertel je?

De persoon met wie je het gesprek voert, voelt zich waarschijnlijk ernstig benadeeld en weet niet wat er komen gaat. Hij heeft behoefte aan informatie over het verdere verloop van de zaak. Vertel daarom:

- wat in hoofdlijnen de vervolgstappen van de groep zijn;
- dat, indien aangifte gedaan wordt door de betrokkene, de zaak door politie en justitie wordt afgehandeld en dat de groep daar geen invloed op heeft.

Andere aandachtspunten voor dit gesprek:

NB: afhankelijk van de kwestie verschillen de aandachtspunten.

- Als hulp voor het jeugdlid gevraagd wordt, verwijs dan naar professionele instanties.
- Als mensen boos of verdrietig zijn, heb hier begrip voor.
- Als een minderjarig lid betrokken is als dader bij grensoverschrijdend gedrag, wijs de gezaghebbende ouder(s) dan op de mogelijkheid van rechtsbijstand.
- Als een meerderjarig lid als dader betrokken is bij grensoverschrijdend gedrag, wijs er dan op dat het slachtoffer de mogelijkheid heeft om aangifte te gaan doen.

- Als een minderjarig lid betrokken is als slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag, en in het bijzonder als er sprake is van seksueel grensoverschrijdend gedrag, wijs het lid en de gezaghebbende ouder(s) dan op de mogelijkheid voor informatie, melden of aangifte doen bij de politie.
- Wijs de betrokkenen op het belang van het voorkómen van geruchten en, waar van toepassing, op het belang van juridische bewijsvoering.

Besluiten betrokkene(n) aangifte te doen, probeer dan afspraken te maken zodat je daarop als groep kunt inspelen. Wanneer personen uit angst besluiten geen aangifte te doen, informeer hen dan over mogelijke gevolgen. Probeer de angst weg te nemen, het doen van aangifte is een in Nederland wettelijk goed geregelde stap.

Schep duidelijkheid en vertrouwen. Geef altijd aan wanneer je weer contact met hen opneemt. De coördinator maakt een verslag van het gesprek. Tijdens het traject, van onderzoek tot en met uitspraak, houdt een lid van het tweemanschap contact met de direct betrokkenen.

Hulp voor slachtoffers nodig?

Bel Slachtofferhulp Nederland, telefoonnummer 0900-0101 (lokaal tarief).
De hulpverlening is gratis.

Gespecialiseerde hulp

Betrokkenen kunnen een beroep doen op gespecialiseerde hulp. Verwijs in eerste instantie door naar een vertrouwenspersoon, de huisarts en/of naar Slachtofferhulp Nederland.

Informatiebijeenkomst

Zijn er meerdere slachtoffers? Dan is het raadzaam om na het individuele gesprek een informatiebijeenkomst te beleggen. Het voordeel van een groepsbijeenkomst is dat alle mensen op hetzelfde moment dezelfde informatie krijgen en betrokkenen zich minder geïsoleerd voelen. De planning van een dergelijke bijeenkomst kan pas plaatsvinden na overleg met de politie in verband met het plaatsvinden van eventuele aangiften en getuigenverhoren.

Je kunt via de wijkagent aan de politie vragen om bij een dergelijke informatiebijeenkomst aanwezig te zijn. Zorg dat je voorafgaand aan deze bijeenkomst weet bij wie je bij de politie terecht kunt, zodat je ook daarover de betrokkenen kunt informeren.

2.6 Het gesprek met de beschuldigde(n), de vermoedelijke dader(s)

Het doel van het gesprek met de beschuldigde(n) is inhoudelijk objectieve informatie te krijgen, de beschuldigde(n) de kans te geven zijn/haar/hun kant van het verhaal te vertellen en afspraken vast te leggen over de stappen die gezet gaan worden. Het tweemanschap informeert de beschuldigde persoon over de inhoud van de melding en vraagt om een reactie.

Zorg voor een objectief gesprek. Hoor de beschuldigde(n) niet uit en veroordeel hem/hun niet. Maak duidelijk dat iedere melding objectief moet worden uitgezocht en dat eventueel een (tijdelijke) maatregel nodig is. Geef de beschuldigde(n) de kans om te reageren. Wijs de beschuldigde(n) op mogelijkheden voor (gespecialiseerde) ondersteuning. Informeer de beschuldigde(n) over de stappen die worden ondernomen. De beschuldigde(n) heeft/hebben er recht op om te weten wat hij/zij kan/kunnen verwachten.

Besprek met de beschuldigde(n) de komende periode: vaak is het beter dat ze even niet naar Scouting komen. Het liefst maak je daarover onderling afspraken. Anders is mogelijk een op-non-actiefstelling aan de orde. Maak een verslag van het gesprek.

Op-non-actiefstelling en andere maatregelen

Als bestuur kun je een lid op non-actief stellen om zo de veilige spelomgeving te borgen en/of voldoende rust voor zorgvuldig beraad met betrekking tot de casus. Indien er in de casus sprake is van een aangifte bij de politie wordt de beschuldigde in beginsel altijd direct op non-actief gesteld. In het HHR staat aangegeven hoe je dit moet motiveren en welke stappen je moet zetten om dit zorgvuldig te doen.

Je kunt een op-non-actiefstelling ter sprake brengen in het gesprek, maar zorg er ook dan voor dat het besluit en de motivatie op schrift komt.

In zijn algemeenheid: het op non-actief stellen wordt gebruikt als het nodig is om even de rust te herstellen tussen de betrokken partijen. De periode dat de op-non-actiefstelling duurt, geeft tijd om de kwestie nader te onderzoeken en in het tweemanschap vervolgstappen af te spreken en eventueel uit te voeren. Ook wanneer een beschuldigde de genoemde feiten ontkent of als het verhaal niet duidelijk is, kun je als bestuur gebruik maken van deze maatregel.

Een op-non-actiefstelling kan negatief en zwaar worden ervaren, maak zo mogelijk in plaats daarvan onderlinge afspraken.

Er bestaan ook andere, meer definitieve maatregelen die aan de orde kunnen zijn.

2.7 Aangifte of geen aangifte

Indien er sprake is van grensoverschrijdend gedrag naar een persoon moet de betrokkene zelf beslissen of hij aangifte doet. Bij een minderjarig lid hebben hier de gezaghebbende ouder(s) een rol in).

Of er sprake is van aangifte of niet, op grond van regels of ernstig verstoorde verhoudingen kan opzegging van het lidmaatschap onontkoombaar zijn. De groep behoudt immers in deze kwestie haar eigen verantwoordelijkheid.

Er komt geen aangifte, maatregel of sanctie of de melding wordt ingetrokken

Ook in dit geval moet het bestuur de kwestie netjes afhandelen. Mogelijk moet de groep rehabilitatie voor zijn rekening nemen en dat kan in deze gevallen een moeilijke zaak zijn. Ondanks formele rehabilitatie zal er meestal sprake zijn van verstoorde relaties. Ook sterke vermoedens van grensoverschrijdend gedrag kunnen blijven bestaan, zelfs als het vermeende grensoverschrijdende gedrag naar objectieve maatstaven helemaal niet heeft plaatsgevonden.

Ga in gesprek met de betrokkene(n) over de mogelijkheden. Bespreek de voortzetting van het lidmaatschap in de speltak of groep, of dat in ieders belang werkzaamheden op een ander plek in de vereniging beter zijn. Ook verandering van functie binnen de groep is een mogelijkheid.

Intensieve werkbegeleiding is in al deze gevallen nodig. Wanneer deze mogelijkheden niet geschikt of passend zijn als rehabilitatie, kan besproken worden dat de betrokkene(n) de vereniging vrijwillig verlaten.

2.8 Informatie aan groepsraad

De groepsraad is de algemene ledenvergadering van een groep. Zie hiervoor het HHR. Het bestuur kan overwegen de kwestie van grensoverschrijdend gedrag voor de groepsraad te agenderen en te bespreken. Dat is afhankelijk van de aard van het grensoverschrijdend gedrag. Het is belangrijk dat het informeren over de kwestie altijd met respect voor betrokken personen geschiedt.

Het is belangrijk om feitelijke informatie te geven over de kwestie:

- Vertel over hoe het bestuur heeft gehandeld en waarschijnlijk nog gaat handelen.
- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag.
- Geef leden van de groepsraad de gelegenheid de schok te verwerken, maar ga niet in op wat er allemaal is gebeurd of nog zou kunnen gebeuren. Speculeren leidt tot onrust en geruchten.
- Vertel dat meer informatie volgt op het moment dat meer bekend is (dit kan bij aangifte tot twee jaar duren).

- Maak duidelijke afspraken over wat te doen en te laten tijdens het verdere proces.
- Vraag de leden van de groepsraad vertrouwelijk met de casus om te gaan.
- Alle vragen over het onderwerp, dus ook vragen die ouders stellen aan vrijwilligers, worden doorverwezen naar het tweemanschap.

2.9 Informatie aan niet direct betrokkenen

Na de gesprekken met slachtoffer(s), de beschuldigde(n), de direct betrokkenen en de groepsraad, is als vervolgstap het informeren van niet direct betrokkenen belangrijk. Zij maken zich ook ongerust en zitten met vragen. Wanneer niet direct betrokkenen te laat worden geïnformeerd, schaadt dat mogelijk het vertrouwen in de groep. Afhankelijk van de omvang en impact van het grensoverschrijdend gedrag worden de niet direct betrokkenen van enkel de betreffende speltak of van de hele groep geïnformeerd.

Het is mogelijk een vertegenwoordiger van de politie, maatschappelijk werk, of de contactpersoon van het LOT uit te nodigen. De aanwezigheid van deze persoon kan bijdragen aan het vertrouwen van de niet direct betrokkenen in de handelswijze van het bestuur en het kan het tweemanschap steun geven.

Ook hier geldt:

- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag.
- Vertel op een rustige en niet-insinuerende manier:
  - Wat de feiten zijn, voor zover dit gedeeld kan/mag worden
  - Hoe het bestuur heeft gehandeld en waarschijnlijk nog gaat handelen.
  - Dat niet direct betrokkenen opnieuw geïnformeerd zullen worden wanneer daar aanleiding toe is.
- Voorkom paniek door niet uitvoerig in te gaan op wat er mogelijk is gebeurd als hierover geen feitelijke informatie te geven is. Speculeren kan tot onrust en geruchten leiden.

2.10 Pers en publiciteit

Vanaf het moment dat er sprake is van een (redelijk) vermoeden van grensoverschrijdend gedrag kunnen allerlei partijen om opheldering gaan vragen: van lokale tot landelijke media. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zien we in veel gevallen dat de pers hier actief op reageert.

Wanneer je groep wordt benaderd door de media, neem dan voor raad en advies direct contact op met Team communicatie via het LSC van Scouting Nederland (24 uur per dag/7 dagen per week bereikbaar).

Stel vanaf het begin een woordvoerder aan. Dit is belangrijk voor het geval de kwestie onverhoeds de pers ter ore komt. Voor de woordvoerder is het belangrijk te weten dat het kan voorkomen dat journalisten bij dit soort nieuws gevoelige informatie boven tafel willen halen. Ze kunnen de woordvoerder woorden in de mond leggen; deze moet daar alert op zijn. Vraag daarom waar mogelijk, bijvoorbeeld bij artikelen, altijd om inzage in het artikel vóór publicatie.

Door zelf tijdig correcte en gerichte informatie te verschaffen, kan de woordvoerder met de pers een basis van vertrouwen leggen en hoeft de groep geen onnodige schade te lijden. Gerichte en eerlijke informatieverschaffing op basis van de feiten vormt de beste garantie dat journalisten correcte informatie zullen verspreiden. Maak duidelijk dat de groep de kwestie serieus neemt en welke stappen ondernomen zijn en ondernomen zullen worden. Doe ook hier nooit uitspraken over de schuldvraag, zolang dat door justitie niet is vastgesteld. Ook niet als beschuldigde heeft bekend.

Door op een correcte en informatieve manier met journalisten om te gaan, kan je ook gebruik maken van hun medium en daarmee aan lezers of kijkers laten zien dat we als Scouting Nederland adequaat hebben gereageerd. Dit kan vertrouwen wekken bij ouders van leden en potentiële leden.

2.11 Vervolg na aangifte

Als het grensoverschrijdend gedrag leidt tot een onderzoek door de politie zijn de mogelijke uitkomsten:

- Veroordeling van de beschuldigde(n)
- Seponering, er is geen wettig en overtuigend bewijs dat het feit is gepleegd
- Geen verdere vervolging/vrijspraak

Houd rekening met al deze mogelijke uitkomsten, realiseer je dat bij het informeren van de groepsraad deze uitkomsten allemaal mogelijk zijn.

Na de uitspraak van justitie over de uitkomsten van de kwestie is het tijd om de mogelijke tijdelijke maatregelen die het bestuur heeft genomen te bespreken. Het bestuur neemt dan een besluit over eventuele omzetten naar een definitieve maatregel. Mogelijke maatregelen zijn uiteraard ook afhankelijk van de uitspraak.

2.12 Maatregelen en tuchtrect

In het HHR wordt aangegeven welke maatregelen het bestuur kan toepassen als 'het gedrag of de gedragingen van het lid daartoe uitdrukkelijk aanleiding geven' (citaat uit het HHR). Hierboven staat meer over op-non-actiefstelling. De andere maatregelen gaan over het beëindigen van een functie of het lidmaatschap.

Of er sprake is van aangifte of niet, op grond van eigen regels binnen Scouting kan een maatregel aan de orde zijn. Scouting behoudt immers in deze kwestie haar eigen verantwoordelijkheid. Als er regels binnen Scouting zijn overtreden, kan het gepast zijn dat een bestuur een maatregel neemt. Lees aandachtig het HHR over deze stappen. Er zijn op de website ook enkele infobladen over deze maatregelen te vinden (ondersteuning>veiligheid-en-gezondheid>sociale-veiligheid>middelen).

Ook als er geen regels zijn overtreden, kan op grond van ernstig verstoorde verhoudingen of een vertrouwensbreuk een einde van lidmaatschap onontkoombaar zijn.

Registratiesysteem

Scouting Nederland heeft een registratiesysteem, ook wel zwarte lijst genoemd. Hierop houden we een overzicht bij van genomen definitieve maatregelen waarbij iemand een tijd of nooit meer lid kan worden bij Scouting.

2.13 Informatie aan direct en niet direct betrokkenen

Zodra de kwestie tot een afronding is gekomen, kunnen direct en niet direct betrokkenen worden geïnformeerd. Bedenk dat de groep, als er sprake is van een zaak voor justitie, over het algemeen niet rechtstreeks geïnformeerd wordt over de uitspraak. De uitspraak van de rechtszaak of een tuchtcollege kan de gemoederen weer heftig beroeren. Bied gelegenheid tot vragen, opmerkingen en emoties. Verwijs door naar professionele organisaties, neem niet zelf de rol van hulpverlener op je.

2.14 Evaluatie

Een goede afronding van een zaak is erg belangrijk. Het tweemanschap zorgt voor een evaluatie van de zaak met het bestuur en eventueel andere belangrijke betrokkenen.

De vragen die bij een evaluatie beantwoord moeten worden zijn de volgende:

- Wat ging goed?
- Wat kunnen we leren voor de toekomst?

- Zijn er nog stappen die gezet moeten worden?

Groeps cultuur

Het is goed om je als groep af te vragen wat je hebt geleerd van het gelopen traject. Hoe zijn onze manieren? Wat vinden we wel en wat vinden we niet normaal? Spreek met elkaar over hoe je het risico zo klein mogelijk maakt, waar grenzen liggen en hoe je elkaar aanspreekt op het benaderen of overtreden van die grenzen. Daarnaast is het mogelijk om samen met de vrijwilligers een training of workshop te volgen. Neem hiervoor contact op met je regio, steunpunt of het landelijk servicecentrum.

3 Afsluiting

Als alle stappen zijn doorlopen en maatregelen naar wens zijn getroffen, kan een zaak worden afgesloten. Let op dat hiertoe niet te snel wordt besloten. Ook als de rust lijkt te zijn wedergekeerd, is het belangrijk enige tijd stand-by te blijven.

3.1 Afmelden van de casus bij LSC

Het tweemanschap of het bestuur meldt bij het LSC dat de casus is afgerond.

3.2 Feedback

Het landelijk opvangteam ontvangt graag feedback ter verbetering van hun werkwijze en dit protocol.

4 Overig

4.1 Overige organisaties

4.1.1 Slachtofferhulp Nederland

Slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag hebben vaak te maken met gevoelens van schaamte en houden daarom de ervaring voor zichzelf. Toch kan het belangrijk zijn om er met iemand over te praten die je vertrouwt.

Slachtofferhulp Nederland is er voor:

- slachtoffers
- familie en kennissen
- getuigen

Slachtofferhulp Nederland kan je gratis informeren over de mogelijkheden in je omgeving via telefoonnummer 0900-0101.

Meer informatie: www.slachtofferhulp.nl.

4.1.2 Samen Veilig – Veilig Thuis

Maken u, uw hulpverlener of uw omgeving zich zorgen over de veiligheid van uw kind? Heeft uw kind een strafbaar feit gepleegd of is het in aanraking gekomen met justitie? Is er sprake van geweld in de huiselijke sfeer? Dan kunt u terecht bij Samen Veilig. Onze medewerker werkt samen met u, uw gezin, netwerk en lokale hulpverlening aan het herstel van een veilige situatie.

Onderdeel van Samen Veilig is Veilig Thuis (samenvoeging van het AMK en het Steunpunt Huiselijk Geweld). Dit is het advies- en meldpunt voor al je vragen over geweld in de thuis sfeer en over kindermishandeling.

Je kunt bij Veilig Thuis terecht:

- In het geval van acute situaties en crisis.
- Voor een snelle eerste inschatting van de veiligheid.
- Voor advies en ondersteuning bij ernstige zorgen.
- Voor advies bij en het melden van (vermoedens van) kindermishandeling of huiselijk geweld

Veilig Thuis is 24/7 bereikbaar via 0800-2000 (gratis), ook voor advies en overleg.

Meer informatie: www.samen-veilig.nl.

4.1.3 Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)

Het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) biedt professionele hulp aan mensen met psychosociale problemen. Het AMW heeft een gemeentelijke of regionale positie. Kijk hiervoor in de gemeentegids van de gemeente van je groep.

4.1.4 Korrelatie

Als landelijke organisatie is Korrelatie voor iedereen beschikbaar voor hulpverlening (ook online) en advies op het terrein van zorg en welzijn. De diensten van Korrelatie zijn onafhankelijk, op de persoon gericht, klantvriendelijk en efficiënt.

Korrelatie is te bereiken via 0900-1450.

Meer informatie: www.korrelatie.nl.

4.1.5 De luisterlijn

Wanneer je ergens anoniem over wilt praten, luisteren de mensen van De Luisterlijn. Ze denken met je mee, staan even naast je. Met tijd en aandacht voor jouw verhaal. Dag en nacht zijn zij bereikbaar voor een gesprek van mens tot mens.

Bel dag en nacht de telefonische hulplijn: 088 0767 000. Een goed gesprek per e-mail kan via de beveiligde website e-hulp. De chathulp is open van 10:00 - 22:00.

Meer informatie: www.deluisterlijn.nl

4.2 Meldingsformulier (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag

Dit formulier kun je gebruiken bij het melden van (een vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag aan het LSC (ook digitaal beschikbaar op www.scouting.nl).

1. Groepsnaam:

Groepsnummer:

Plaats waar de groep is gevestigd:

2. Naam contactpersoon:

Adres, woonplaats, telefoonnummer en e-mail waar de contactpersoon overdag en 's avonds kan worden bereikt:

Beschik je over het Protocol Grensoverschrijdend Gedrag? Ja / Nee *

Naam van de (groeps)voorzitter:

Namen en functies van het tweemanschap:

-
-

3. Naam, adres en woonplaats van de eventuele beschuldigde:

Functie(s) en lidmaatschapnummer van de beschuldigde:

4. Welke vorm van grensoverschrijdend gedrag wil je melden?

- Seksueel grensoverschrijdend gedrag
- Geweld
- Diefstal/verduistering
- Fraude
- Anders, namelijk:

5. Geef een korte beschrijving van de situatie. Denk hierbij aan: Wat is bekend over het voorval? Wanneer deed het zich voor? Wie waren erbij betrokken? enz.

6. Genomen maatregelen door het bestuur:

(kruis aan wat van toepassing is)

- Betrokkene is nog actief bij de groep;
- Betrokkene is op non-actief gesteld met ingang van:
- Betrokkene is geschorst met ingang van:
- Betrokkene heeft schriftelijk het lidmaatschap van Scouting Nederland beëindigd; (een kopie van deze verklaring graag meezenden)
- Anders, namelijk:

7. Contact met politie: (doorhalen wat niet van toepassing is)

- Er is (nog) geen aangifte bij de politie gedaan.
- Aangifte bij de politie wordt overwogen door:
- Er is al aangifte gedaan bij de politie door:
- Er heeft een informatief gesprek met de politie plaatsgevonden.

8. Beschrijf in het kort wat de huidige stand van zaken is.

Denk hierbij aan: de mate van onrust/conflicten in de groep/reacties van ouders/eventueel de pers/eventuele hulpverlening die nodig is voor ouders/jeugdleden/kader/eventuele beschuldigde enz.):

9. Geef kort aan wat je van plan bent:

10. Heb je behoefte aan informatie en/of ondersteuning door het landelijk opvangteam?

- Ja
- Nee

11. Vragenlijst ingevuld door:

d.d.

Vragenlijst zo spoedig mogelijk vertrouwelijk opsturen aan:

Scouting Nederland,
Team juridische zaken,
Postbus 210, 3830 AE Leusden

Verwerkt door afd. Verenigingszaken d.d.: _____